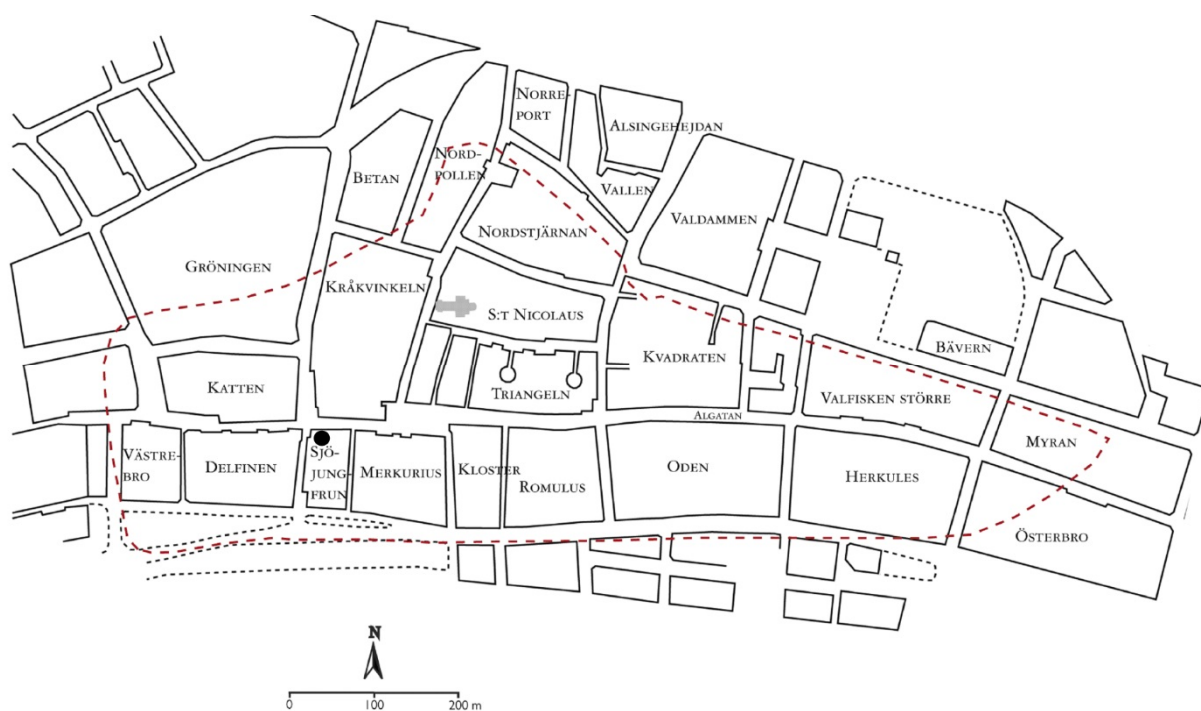

Kv Herkules 8

Fornlämning Trelleborg 19:1
Trelleborgs stad och kommun, Skåne län
Arkeologisk förundersökning 2016
Gertie Ericsson

Titel: Kv Herkules 8, fornlämning Trelleborg 19:1

Författare: Gertie Ericsson

Kulturmiljörapport: 2019:16

Omslagsbild: Fornlämningen Trelleborg

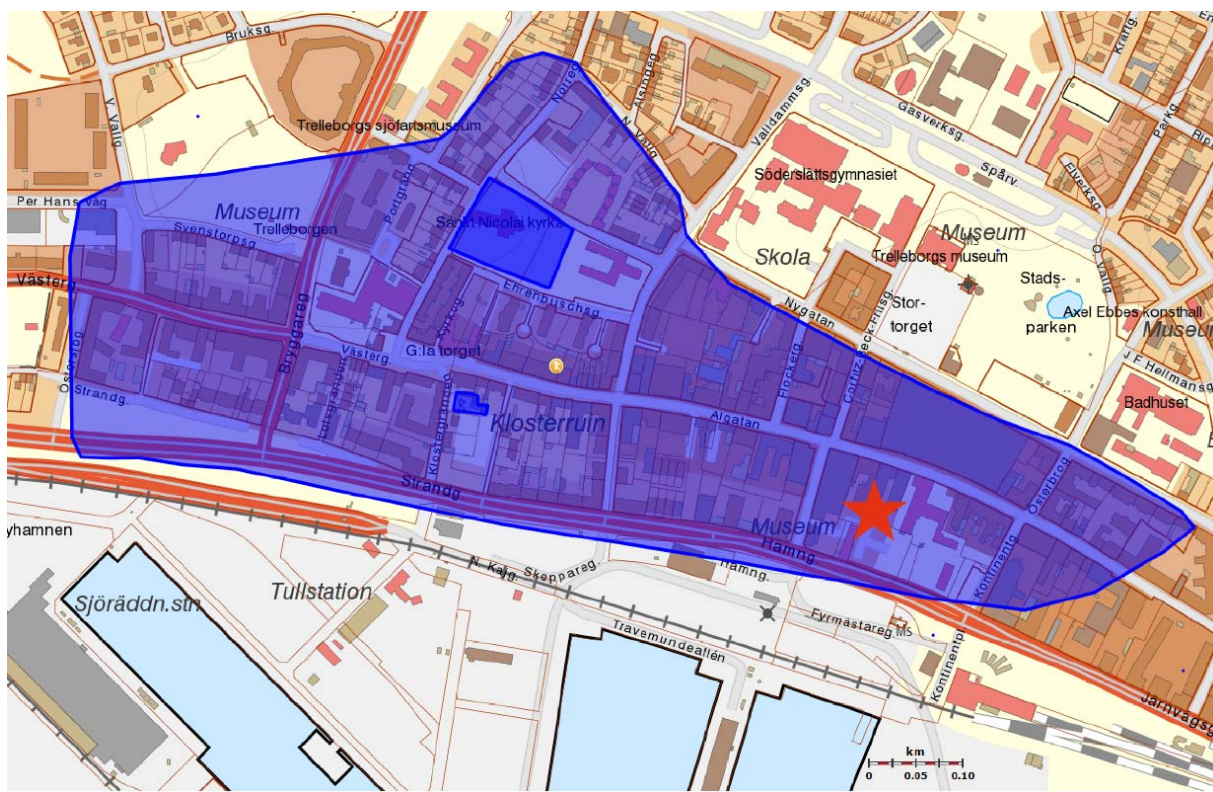
Upphovsrätt: Där inget annat är angivet, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning.....	2
Fornlämningsmiljö	3
Tidigare arkeologiska iakttagelser	4
Genomförande och resultat.....	7
Schakt 1.....	7
Schakt 2.....	9
Förslag på fortsatta åtgärder	9
Administrativa och tekniska uppgifter.....	10
Referenser.....	11
Bilaga 1: Fyndlista	13
Bilaga 2: Ritningar	14

Sammanfattning

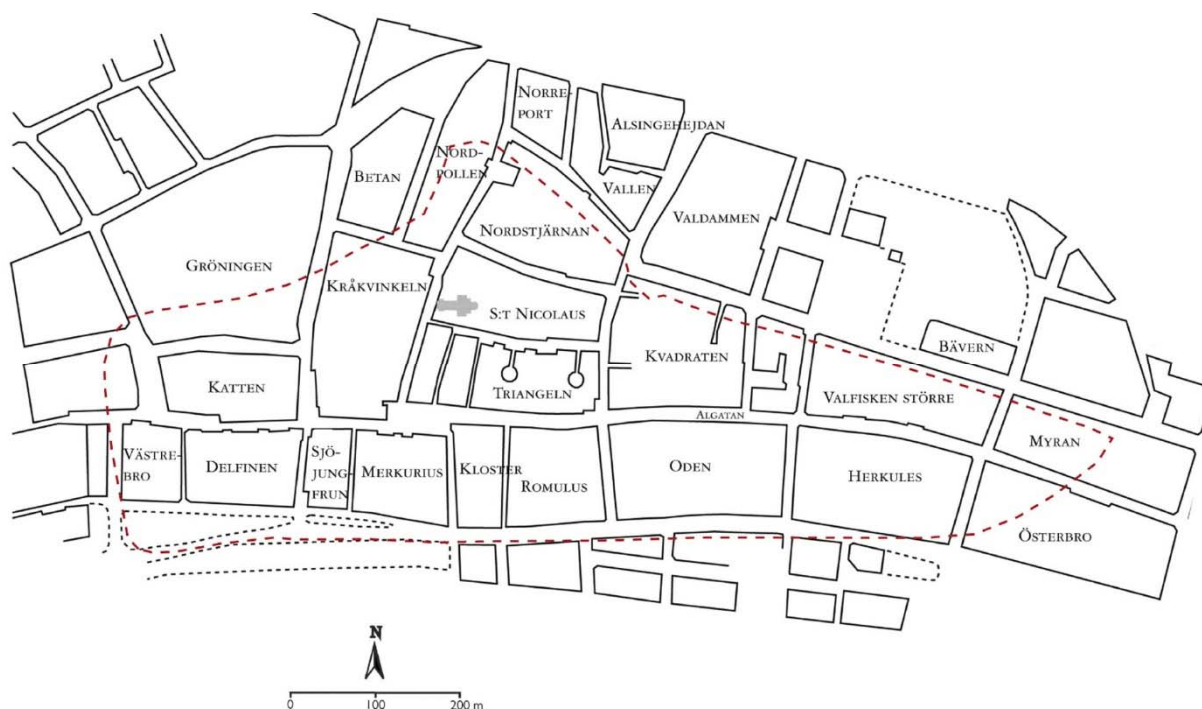
- Med anledning av planerad nybyggnation genomfördes en arkeologisk förundersökning, med syfte att fördjupa kunskapen om fornlämningen, klargöra innehåll, datering och kunskapspotential. Den arkeologiska förundersökningen skulle även svara på frågan huruvida det är möjligt att bevara fornlämningen under ny byggnad.
- Schakt 1 grävdes i östvästlig riktning, i den norra delen av undersökningsområdet. Vid gatan påträffades en efterreformatorisk byggnad, och därunder en senmedeltida dito med syllstenar och lergolv. Därunder framkom flera brandlager. Innanför den senmedeltida byggnadslämningen mot väster, framkom flera generationer bakgård som kunde knytas till en del av de byggnationslager som fanns mot gatan. Under dem framkom medeltida kulturlager, men även lämningar av byggnader. Vid ett djup av 1,50 m fanns vit, steril sjöbotten.
- Schakt 2 grävdes i östvästlig riktning i den södra delen av undersökningsområdet. En sentida mur påträffades, och en lerbotten. När den inte längre var i funktion, användes marken istället för hushållsnära odling, och jordlager från omkringliggande områden har förts på. Däröver Vid 0,80 m djup vidtog efterreformatoriska omstruktureringar av området, och över det sentida utjämnings- och nivelleringslager. Öster om fanns en betonggjutning och öster om den schaktades 0,95 m djup, och där påträffades efterreformatoriska kulturlager, vilka haft funktion på en bakgård samt stenläggningar. Under omstruktureringslager och avröjningar påträffades ett odlingslager, med senmedeltida-efterreformatorisk datering.

Figur 1. Trelleborgs medeltida stad, fornlämning 19:1, med platsen för undersökningen markerad med en röd stjärna.

Inledning

Med anledning av att Trelleborgshem planerar att bebygga en parkering i kv Herkules 8, i den östra delen av centrala Trelleborg, fornlämning RAÄ Trelleborg 19:1, genomförde Kulturen en arkeologisk förundersökning enligt beslut från Länsstyrelsen (lst.dnr: 431-5625-2016). I den nordvästra delen av fastigheten genomförde Riksantikvarieämbetet UV Syd år 2003 en arkeologisk förundersökning följt av en slutundersökning samma år. Uppdragsgivaren har även ställt frågan om det är möjligt att bevara fornlämningar under en ny byggnad.

Figur 2. Fornlämningens utsträckning och de i texten nämnda kvarteren inom densamma.

Fornlämningens miljö

Staden Trelleborg grundades senast vid 1200-talets mitt, men långt tidigare har människor bott och verkat i området. I och omkring stadens centrala delar har påträffats spår av mänsklig aktivitet från stenålder fram till idag. Arkeologiska undersökningar har visat att permanent bebyggelse funnits där under yngre järnålder, åtminstone från vendeltid, med nedslag i tidigare perioder. Bosättningen har varit som mest utbredd under 700- och 800-talen, för att under 900-talet krympa, och helt överges vid 1000-talets början. Området för denna bosättning från yngre järnålder verkar i väster och öster sammanfalla med den medeltida stadens utbredning (Jacobsson 2000 s 9f; Jacobsson 2003a s 194f). Trots detta kan man inte räkna järnåldersboplatsen som stadens föregångare, då den försvann eller åtminstone förlorade i betydelse och omfattning vid vikingatidens slut. Trelleborgen uppfördes i samband med detta i nuvarande kv Gröningen, kv Katten och kv Kråkvinkeln. Borgen var ca 130—140 m i diameter, och uppfördes i två faser under 900-talet, men övergavs redan omkring år 1000 (Jacobsson 1995a, 1995b och 1999). Stadens namn återgår av allt att dömt på borganläggningen. I namnet Trelleborg ingår ordet "trel" vilket kan tolkas som "trä" med betydelsen slav eller syftande på slaver, dock är den mest troliga tolkningen att den hänsyftar på en byggnadsteknisk detalj i borgens vallkonstruktion, där "trelle" varit en snedsträva. Borgen skiljer sig något från de

västdanska borgarna genom att den inte var helt cirkulär, samt att det verkar saknas samtida bebyggelse inom borgen. Borgens äldsta del har uppförts vid mitten av 900-talet, tillsammans med en vall, och en förstärkning har skett i en andra fas under 900-talets andra hälft, för att överges strax därefter (Jacobsson 1999 s 15, 78).

Det äldsta skriftliga belägget för orten Trelleborg är från år 1257, då en brevväxling mellan kung Kristoffer och ärkebiskop Jakob Erlandsson omtalar invånarna som "civium", det vill säga borgare (Lindal 1956a s 29ff). År 1260 överlämnades stadens intäkter, jämte Malmö, som hemgift åt Erik Plogpennings dotter Sofia när hon gifte sig med kung Valdemar Birgersson av Sverige (Lindal 1956a s 43ff; Andersson 1974 s 281).

Den äldsta kartbilden över staden Trelleborg upprättades av Johannes Mejer på 1650-talet. Av denna framgår att staden avgränsades av två bäckar, Västerbäck och Österbäck. Mitt i staden rann en mindre bäck, kallad Bastarännan, som rann ut i en lagun väster om trelleborgen. Bakom stranden fanns två höjdplatåer vilka inte är synliga i dagens topografi. På den mindre platån uppfördes Sankt Nikolai kyrka, och på den större platån, Kattebäckshejdan, uppfördes trelleborgen under 900-talet (Jacobsson 1982). Från stadens medeltid är en kyrka och ett konvent kända. Den tidigare nämnda Sankt Nikolaikyrkan har daterats till 1200-talets första hälft, och stadens franciskankonvent grundades vid mitten av 1200-talet. Staden har två torg, och ett av dessa, Gamla torg, har medeltida ursprung (Lindal 1956a s 92; Jacobsson 1982 s 15, 34).

Från 1700-talets mitt finns en karta som ger en mer detaljerad bild av bebyggelsens utbredning vid denna tid, där det omnämns att det funnits en stadsvall. I början av 1700-talet omnämns i tullräkenskaperna *Östre Port, Västre Port och Norre Port* (Lindal 1956b). Stadens huvudgata, Adelgatan, nuvarande Algatan, går i östvästlig riktning längs med stranden. Den stora nordsydliga förbindelsen i staden och mot dess omland ansågs länge vara Norregatan. Senare års arkeologiska undersökningar har dock visat att Bryggaregatan kan ha varit en äldre förbindelseled och mer betydelsefull under stadens äldsta tid (Jacobsson 1999 s 149).

Tidigare arkeologiska iakttagelser

När rapport Medeltidsstaden för Trelleborg sammanställdes vid början av 1980-talet fanns kännedom om 56 olika arkeologiska undersökningar eller observationer inom staden. Endast några få undersökningar med en mer omfattande arkeologisk dokumentation hade genomförts, och det hade framförallt skett i kv Kloster där det medeltida franciskankonventet varit beläget (Jacobsson 1982). Från 1980-talet och fram till idag har flera ytmässigt stora undersökningar genomförts i den västra delen av staden, i kv Katten, den sydöstra delen av kv Kråkvinkeln, inom kv Oden, Kvadraten och Triangeln (Jacobsson 1999).

Stadens franciskankonvent grundades vid mitten av 1200-talet, dess grunder och kyrkogård har blivit undersökta vid ett flertal tillfällen från slutet av 1800-talet och framåt. Vid en undersökning år 1972 dokumenterades 52 gravar (Lindal 1956a s 92; Jacobsson 1982 s 30). Under åren 1988-1991 gjordes flera undersökningar i den sydöstra delen av kv Gröningen, i nordöstra delen av kv Katten och i den västra delen av kv Kråkvinkeln, och resterna av en vikingatida befästning framkom (Jacobsson 1995a; Jacobsson 1995b; Jacobsson 1999). Delar av borgen undersöktes även år 1996 (Jacobsson 1999 s 15, 78). I området för borgen påträffades även en omfattande bebyggelse från 1200-talet fram till medeltidens slut, orienterad mot en bred gata som löpt från stadens nordvästra del ned till Adelgatan, dagens Bryggaregatan. Den var ca 12 m bred, bebyggd på båda sidor, troligen den sydligaste delen av den förmodade bronsåldersväg som har fortsatt norrut mot Uppåkra och Lund (Larsson 2006 s 262).

I kv Kråkvinkeln undersöktes år 1982 en omfattande bebyggelse från 1200-talet, med ett antal dräneringsdiken som avvattnades via en kanal i områdets västra del, tidigare använt som trelleborgens vallgrav. I kv Triangeln undersöktes delar av en medeltida damm, som möjligen kan ha använts för en kvarnanläggning (Jacobsson 1999).

I kv Sjöjungfrun, i den västra delen av fornlämningen, har flera undersökningar gjorts och det finns uppgifter om kulturlagermäktighet och bevaringsförhållanden (Jacobsson 1982 s 18ff). En undersökning med sektionsdokumentation från år 1965 visar att den i södra delen av kvarteret fanns en kulturlagertjocklek på 1,00 m och däröver 0,50 m matjord. I senare provundersökningar i södra delen av kvarteret har det visat sig att omfattande sentida utschaktningar har skett. I områden med en mer intakt kulturlagerstratigrafi var mäktigheten upp emot och över 2,00 m, och bevaringsförhållandena för organiskt material var goda (Wallin 1991 s 13ff). En arkeologisk förundersökning genomfördes år 2010 med en efterföljande slutundersökning år 2013, i kv Sjöjungfruns nordvästra del (Theliander 2013).

I kv Oden, väster om kv Herkules, har tre undersökningar gjorts sedan år 1981. Åren 1983–1984 dokumenterades vendel-vikingatida boplatslämningar samt bebyggelse från 1200-talet och senare i kv Oden 26 (Jacobsson et al 1995). I kv Oden 13 påträffades en stenläggning som daterades till 1600–1700-tal, medan det år 1992 i kvarterets norra del framkom såväl ett vendel-vikingatida kulturlager som bebyggelselämningar från 1200-talet och framåt (Jacobsson 1987; Kriig 1992a).

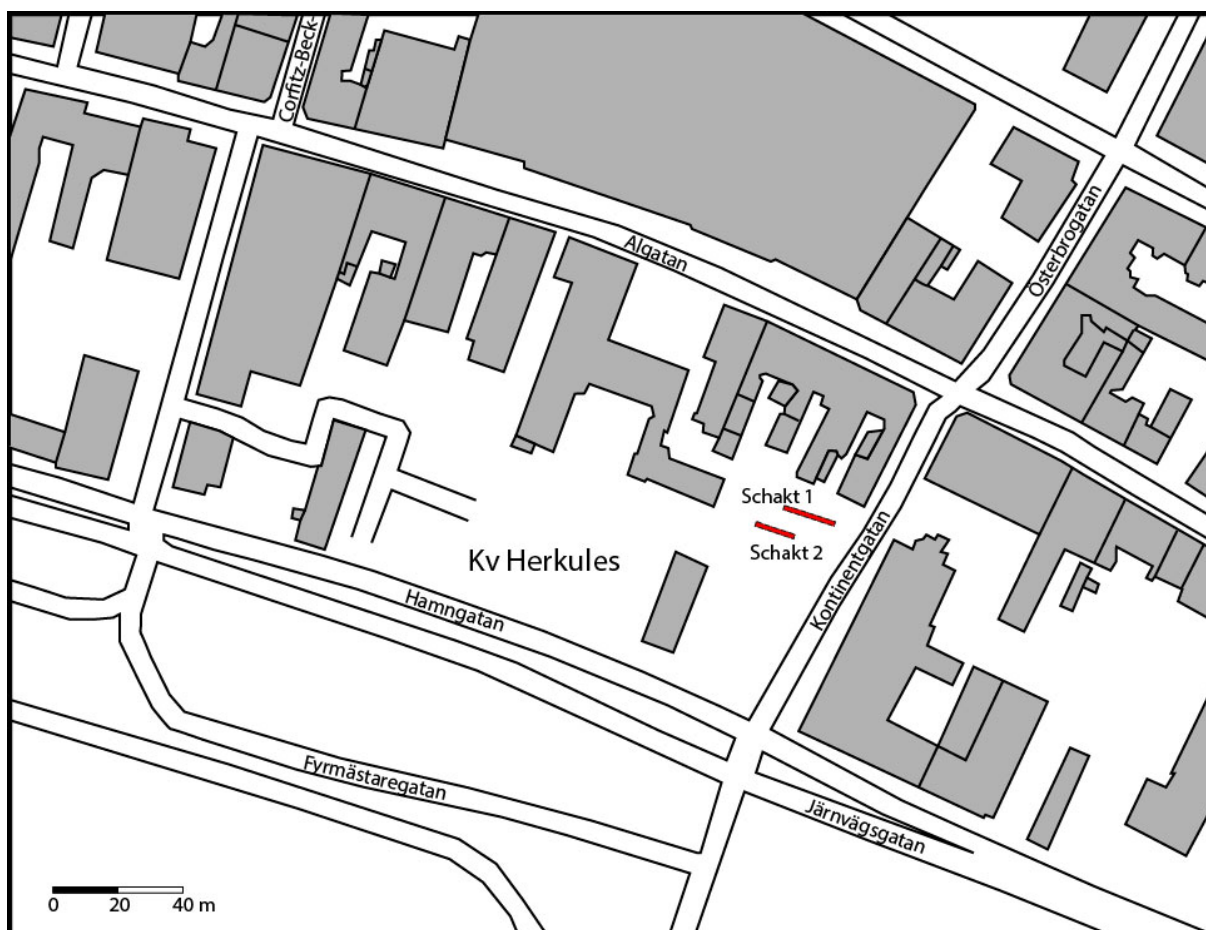
En undersökning genomfördes år 1990 i kv Herkules sydvästra hörn, och den visade på att strandlinjen i området gått längre norrut än vad som tidigare antagits. En strandrevel och en grund lagun kunde konstateras, med datering till 1200–1500-tal (Kriig 1991). År 2003 undersöktes återigen delar av kv Herkules, med resultat av äldre bebyggelse på platsen, som utgjordes av ett grophus från 600–800-talen. Den äldsta medeltida bebyggelsen daterades till

omkring 1220–1240 (Larsson 2004; 2007). Undersökningen visade resultat på att staden lades ut vid början av 1200-talet och att bebyggelsen i kv Herkules började uppföras strax efter att gatunätet lagts ut. Under 1400-talet flyttades bebyggelsen österut och gårdsplanen stenlades, en struktur som höll i sig fram till 1970-talet. Bebyggelsen förtätades under 1400- och 1500-talen, och även under 1600- och 1700-talen (Larsson 2007 s 44ff).

I kv Österbro, öster om kv Herkules, genomfördes en förundersökning år 1985, där det påträffades en äldre markhorisont tillsammans med yngre ingrepp (Jacobsson 1985).

Mellan år 1984 och år 1986 nedlades naturgasledning i Algatan, och kulturlagerbilden utgjordes av medeltida kulturlager och strandgrus (Jeppsson 1995).

En tredje kyrkobyggnad kan ha funnits i kv Myran. År 1729 omtalas området som *Kabbels-* eller *Capellsheiden*. I kv Myran 3 har påträffats flera skelettgravar som undersöktes och dokumenterades år 1912 tillsammans med "mursten" (Lindal 1956a s 92; Jacobsson 1982 s 30). Kv Myran är beläget utanför det medeltida stadsområdet, vilket har föranlett en diskussion huruvida det rört sig om läget för ett hospital (Jacobsson 1982 s 31).

Figur 3. Plan över kv Herkules och förundersökningsschaktens placering däri.

Genomförande och resultat

En arkeologisk förundersökning har genomförts i kv Herkules 8, Trelleborg, med anledning av planerad nybyggnation på fastigheten. Vid förundersökningen grävdes två schakt, i den nordöstra- och sydvästra delen av fastigheten som bestod av en asfalterad parkeringsplats (figur 3).

Den planerade exploateringen är tänkt att grundläggas på kulturlager, och då det övergripande syftet var att utreda huruvida det var möjligt att bevara fornlämningen under en ny byggnad, grävdes schakten punktvis ned till moränleran, och däremellan omfattades endast sentida matjords- och bärlager av markingreppen. Detta förfaringssätt användes för att fånga kulturlagermängdigheten i området utan att förstöra kulturlager på längre sträckor.

Schakt 1

Det första schaktet grävdes i den nordöstra delen av fastigheten, och var 16,40 m långt, 1,40 m brett och mellan 0,30 och 1,50 m djupt (figur 3; bilaga 2 figur 7, 8, 9).

I den östra delen, mot gatan, påträffades en efterreformatörisk byggnad, och därunder en senmedeltida byggnad med syllstenar och lergolv, till ett djup av ca 0,80 m. Därunder framkom flera brandlager, bland annat ett varpå det låg förkolnade rep, äldre än byggnadslämningen. En syllstensrad fanns ca 2,60 m västerut i schaktet, och mot väster flera generationer bakgårdslager som kunde knytas till de byggnationslager som fanns mot gatan. Från ca 0,60 m djup framkom generellt medeltida kulturlager, där flertalet hade använts för så kallad hushållsnära odling, men där det även fanns lämningar av bakgårdar, lergolv och byggnationslager. Vid ett djup av 1,50 m fanns vit, steril sjöbotten.

Figur 4. Grävning och dokumentation i schakt 2, fotografi från söder.

Figur 5. Dokumentation i schakt 2. Fotografi från öster.

Schakt 2

Det andra schaktet grävdes i den sydvästra delen av ytan, 12,50 m långt, 1,50 m brett och mellan 0,15 och 1,55 m djupt. I den västra delen påträffades en sentida mur, vilken var nedgrävd igenom en stratigrafisk sekvens ner till steril sand på 1,50 m djup. I botten av den stratigrafiska sekvensen fanns en lerbotten, som använts under en period och sedan fallit ur bruk. När detta skett gjordes omstruktureringar och istället användes marken för hushållsnära odling, och jordlager från omkringliggande områden har förts på. Vid 0,80 m djup vidtog efterreformatoriska omstruktureringar av området, och över det sentida utjämnings- och nivelleringslager.

Öster om fanns en betonggjutning och öster om den schaktades till 0,95 m djup, och där påträffades efterreformatoriska kulturlager vilka fungerat som bakgård. Stenläggningar och omstruktureringar dokumenterades också. Under omstruktureringslager och avröjningar påträffades ett odlingslager, med senmedeltida till efterreformatorisk datering.

Förslag på fortsatta åtgärder

Kunskapspotentialen för fornlämningen är stor, med en stratigrafisk sekvens från 1000- och 1100-talets sillmarknad till den medeltida stadens utläggning samt även en efterreformatorisk period. Kulturlagermäktigheten är av sådan art att ett bevarande av fornlämningen är möjlig, och ingrepp ner till ett generellt djup av 0,60 m berör inte medeltida kulturlager.

Ska byggnationer göras som möjliggör ett bevarande av underliggande kulturlager bör grundläggningshandlingar tas fram i samråd med Länsstyrelsen. Ska ingrepp i fornlämningen göras bör utökade arkeologiska insatser med möjlighet för dokumentation göras, vid större ytor förordas en arkeologisk undersökning av byggnationsytan.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens dnr	431-5625-2016
Fornlämningsnr	RAÄ Trelleborg 19:1
Kulturens projektnr	61000-452
Trakt/kvarter/fastighet	Kv Herkules 8
Socken	Trelleborg
Kommun	Trelleborg
Län	Skåne
Typ av exploatering	Bostäder
Uppdragsgivare	AB Trelleborgshem
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Gertie Ericsson
Övrig personal	Ivan Balic, Aja Guldåker
Fältarbetstid	2016-09-26—2016-09-27
Fälttid, arkeolog, tim	32 timmar
Fälttid, maskin, tim	

Yta, m²	44 m ²
Kubik, m³	26 m ³
Schaktmeter, m	29 m

Fyndmaterial	LUHMnr 32718:1-55. Fynden förvaras efter fyndfördelning på LUHMs magasin
Ritningar	7 st A3 ritfilm: 6 sektionsritningar skala 1:20, 1 planritning skala 1:20. 1 planritning skala 1:100.
Foto	40 digitala fotografier
Analyser	-
Arkivmaterial, förvaring	LUHM, med kopior i Kulturens LA-Arkiv under fastighetsbeteckningen.

Referenser

Andersson, I. 1974. *Skånes historia. Senmedeltiden*. Stockholm.

Erikson, M. 2001. En väg till Uppåkra. *Uppåkra – Centrum i analys och rapport. Uppåkrastudier 4* (Red. Lars Larsson). Acta Archaeologica Lundensia, Series in 8°, No 40. Lund.

Ericsson, G. in prep. Kv Sjöjungfrun 11, Trelleborg, SU 2013.

Jacobsson, B. 1982. *Trelleborg. Rapport. Medeltidsstaden 38*. Stockholm.

Jacobsson, B. 1995a. Skåne, Trelleborg, kvarteret Sjöjungfrun 10, RAÄ 19. Arkeologisk förundersökning 1995. UV Syd Rapport 1995:65. Stencil.

Jacobsson, B. 1995b. Trelleborg. En av kung Harald Blåtands danska ringborgar. Trelleborgs kommun.

Jacobsson, B., Carlberg-Kriig, A., Kriig, S. 1995. Skåne, Trelleborg, kvarteret Oden 26. RAÄ 19. Arkeologisk för- och slutundersökning 1983-1984. UV Syd Rapport 1995:50. Lund, UV Syd.

Jacobsson, B. 1999. Trelleborgen i Trelleborg. Förhistoriska boplatsslämningar och gravar, vikingatida ringborg och medeltida bebyggelse lämningar. Skåne, Trelleborg, kv Gröningen, kv Kråkvinkeln, Bryggaregatan och Svenstorpsgatan. *UV Syd rapport 1999:93*. Lund, Riksantikvarieämbetet.

Jacobsson, B. 2003a. Trelleborg and the Southern Plain during the Iron Age. Centrality – Regionality. *Uppåkrastudier 7* (Red. Lars Larsson & Birgitta Hårdh). Acta Archaeologica Lundensia, Series in 8°, No 40. Lund.

Jacobsson, B. 2003b. Sjöjungfrun 6, 7 och 8. Antikvarisk kontroll och utvärdering av geoteknisk undersökning. UV Syd Rapport 2003:25. Lund. Stencil.

Larsson, S. 2004. Kv. Herkules 8, Trelleborg. UV Syd, Dokumentation av fältarbetsfasen 2004:11. Arkeologisk slutundersökning. Lund. Stencil.

Larsson, S. 2006. Gestaltningen av några skånska städer. Centraliteter. Människor, strategier och landskap. Skånska städer. Stockholm.

Larsson, S. 2007. När man byggde staden Trelleborg. En arkeolog i Trelleborg. Skånska städer. Stockholm.

Lindal, H. 1956a. Trelleborgs medeltid. Trelleborg.

Lindal, H. 1956b. Trelleborgs stadsmur. Skånes hembygdsförbunds årsbok 1956. Lund.

Skansjö, S. 1983. Söderslätt genom 600 år. Bebyggelse och odling under äldre historisk tid. Skånsk senmedeltid och renässans, 11. Lund.

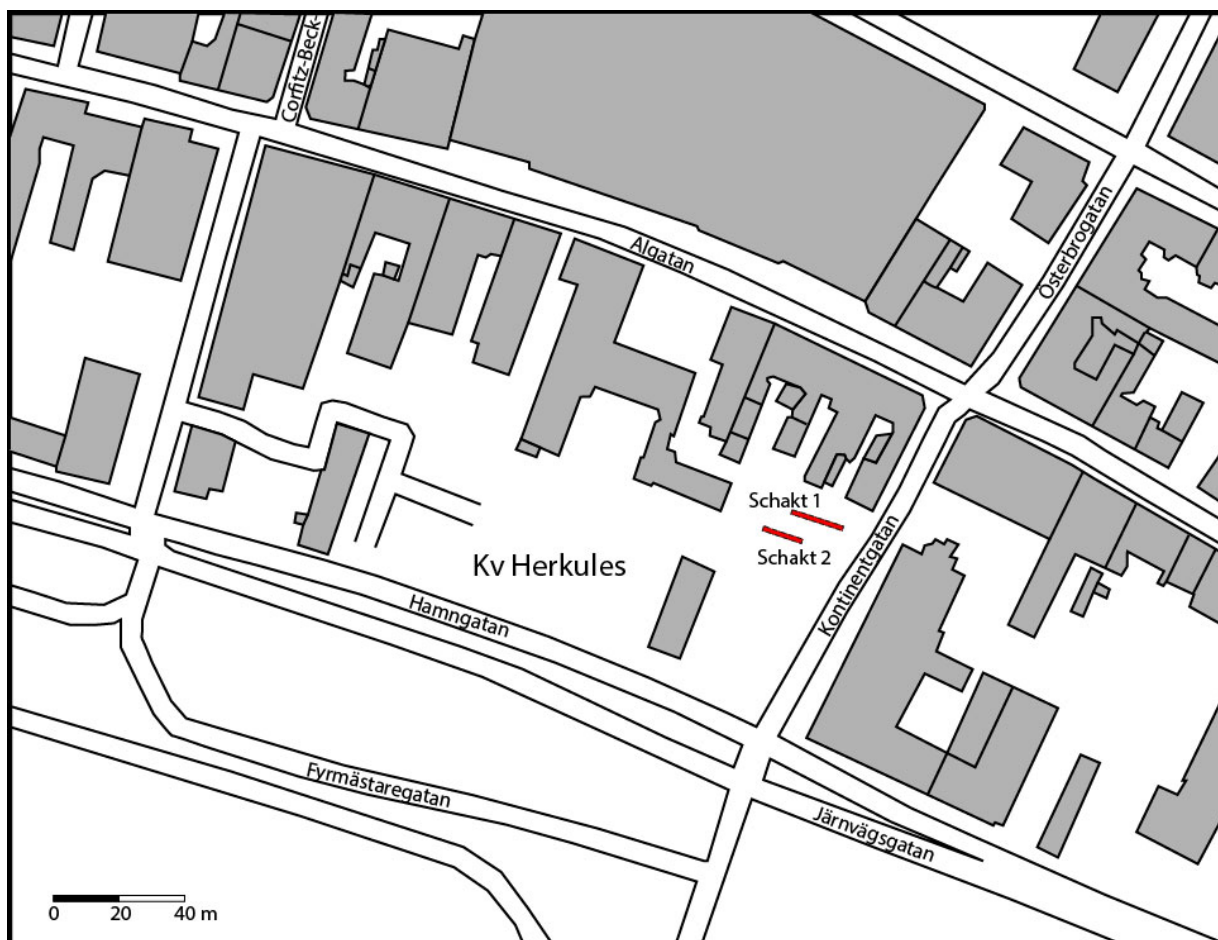
Wallin, L. 1991. Kvarteret Kråkvinkeln. Medeltida stadsgrävningar. Rapport UV 1991:2.

Bilaga 1: Fyndlista

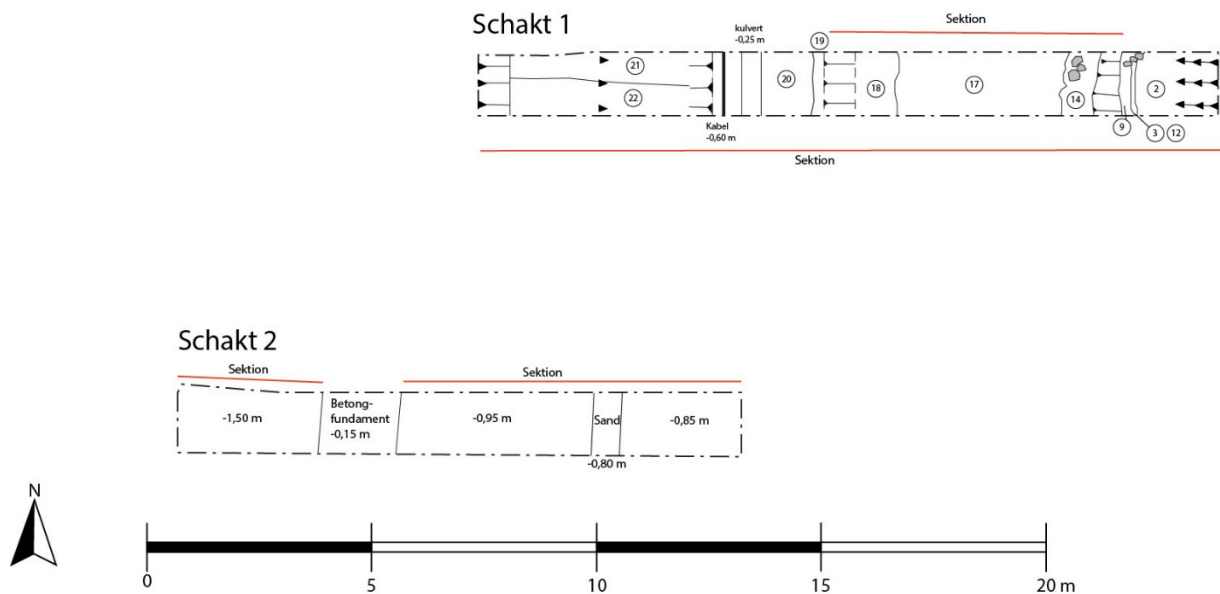
Inventarienummer LUHM 32718

Fyndnr	Sakord	Typ	Material	Del	Antal	Vikt g	Schakt	Lager
1	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Handtag	1	56	1	Lösfynd
2	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Ben	1	10	1	Lösfynd
3	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Buk	1	2	1	Lösfynd
4	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Buk	1	3	1	Lösfynd
5	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Buk	1	8	1	Lösfynd
6	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Mynning	1	7	1	Lösfynd
7	Kärl	Äldre rödgods	Keramik	Mynning	1	22	1	Lösfynd
8	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Mynning	1	17	1	Lösfynd
9	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Buk	1	4	1	Lösfynd
10	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Buk	1	3	1	Lösfynd
11	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Botten	1	32	1	Lösfynd
12	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Botten	1	38	1	Lösfynd
13	Kritpipa	-	Krita	Skaft	1	33	1	Lösfynd
14	Kärl	Yngre rödgods	Keramik		1	44	1	Lösfynd
15	Kärl	Yngre rödgods	Keramik		1	16	1	Lösfynd
16	Kärl	Yngre rödgods	Keramik		1	12	1	Lösfynd
17	Kärl	Yngre rödgods	Keramik		1	6	1	Lösfynd
18	Kärl	Yngre rödgods	Keramik		1	86	1	Lösfynd
19	Kärl	Yngre rödgods	Keramik		1	11	1	Lösfynd
20	Kärl	Yngre rödgods	Keramik		1	6	1	Lösfynd
21	Kärl	Yngre rödgods	Keramik		1	16	1	Lösfynd
22	Kärl	Yngre rödgods	Keramik		1	44	1	Lösfynd
23	Kärl	Yngre rödgods	Keramik		1	9	1	Lösfynd
24	Kritpipa	-	Krita	Skaft	1	3	1	Lösfynd
25	Slaggsålla	-	Järn	-	1	1211	1	Lösfynd
26	Lerklining	-	Lera	-	1	38	1	2
27	Lerklining	-	Lera	-	1	69	1	2
28	Lerklining	-	Lera	-	1	63	1	2
29	Lerklining	-	Lera	-	1	27	1	2
30	Lerklining	-	Lera	-	1	15	1	2
31	Slagg	-	Järn	-	1	63	1	8
32	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Buk	1	8		12
33	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Handtag	1	37		14
34	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Buk	1	3		14
35	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Buk	1	2		14
36	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Mynning	1	4		14
37	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Buk	1	1		14
38	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Buk	1	6		14
39	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Buk	2	14		16
40	Kärl	Äldre rödgods	Keramik	Handtag	1	84		21
41	Slagg	-	Järn	-	1	5		29
42	Slagg	-	Järn	-	1	17		29
43	Kärl	Äldre rödgods	Keramik	Ben	1	86		39
44	Kärl	Äldre rödgods	Keramik	Buk	1	9		39
45	Kärl	Rödgods	Keramik	Ben	1	30		39
46	Fossil	-	-	-	1	9	2	Lösfynd
47	Kärl	Äldre rödgods	Keramik	Buk	1	8	2	Lösfynd
48	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Buk	1	5	2	2
49	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Buk	1	6	2	6
50	Kärl	Äldre rödgods	Keramik	Buk	1	1	2	14
51	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Buk	1	5	2	14
52	Kärl	Rödgods	Keramik	Mynning	1	1	2	14
53	Kärl	Äldre rödgods	Keramik	Buk	1	1	2	28
54	Kärl	Yngre rödgods	Keramik	Ben	1	37	2	35
55	Kärl	Äldre rödgods	Keramik	Botten	1	5	2	35

Bilaga 2: Ritningar

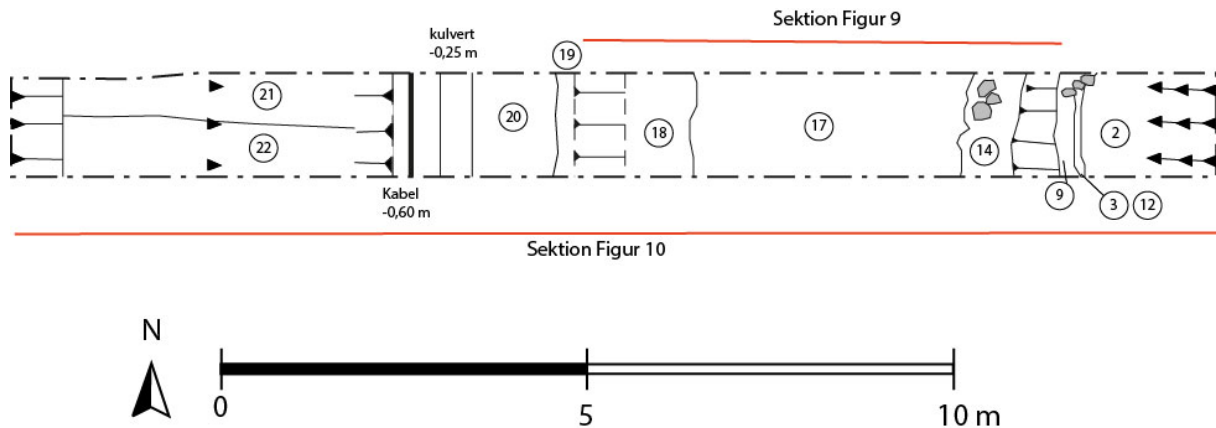

Figur 6. Plan över kvarteret med de arkeologiska förundersökningsschakten.

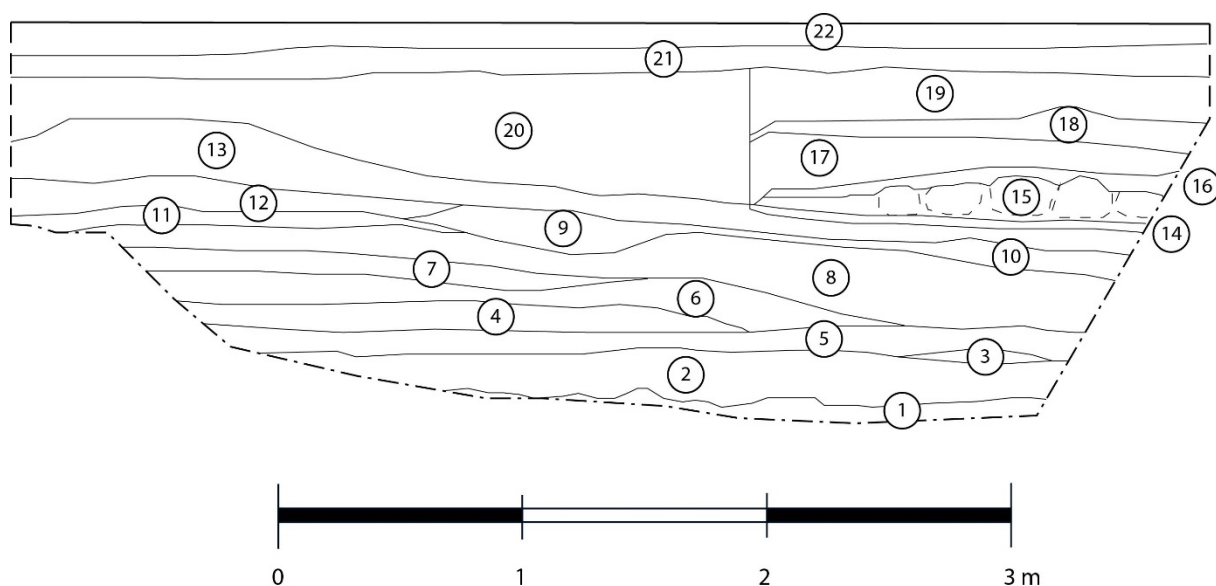
Figur 7. Detalj av planritningen med sektionsritningarna markerade.

- För schakt 1 finns en plan i figur 8; norra sektionen i figur 9; medan den södra återfinns i figur 10.
- För schakt 2 finns den nordöstra sektionen i figur 11, en plan av den nordvästra delen finns i figur 12, sektioner för den delen finns i figur 13 och 14.

Figur 8. Planritning schakt 1, beskrivning nedan:

2. Orangebrun lera, torr, grovkornig till finkornig, något porös och värmepåverkad. Inslag av träkol. Lergolv, möjligen i utrymme med härd.
- 3 och 12. Ovanpå k2, ett tunt lager av sjösand, troligen rester efter en stenläggning. Det finns även enstaka stenar kvar i norr.
9. Grå lera, finkornig, fet, fuktigt kompakt, men mycket torr i ytan. Lergolv i byggnad.
14. Brun lera, finkornig, torr, mager och kompakt. Inslag av träkolsbitar. Utjämning ovanpå grundmur.
17. Vit sand med rundade stenar. Sjöbotten, steril sand.
18. Brun humös sand, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av träkol, bränd lera, djurben, mellanstora stenar. Jämn sortering, kulturlagret verkar odlad. Hushållsnära odling på bakgård.
19. Brun sand med lerinblandning, finkornig, torr, mager och lös. Utjämning av yta för inför nytt golvlager.
20. Brun, lerig sand, finkornig, torr, mager och kompakt. Inslag av tegel, kalkbruk, småsten, träkol, djurben. Uppfyllning av terräng.
21. Fyllning i nedgrävning, bestående av träkol, aska, sot, tegelkross, metallskrot. Kan ha med förmodad smedja att göra, då det är hårt bränt.
22. Brun, något grovkornig, torr, mager och kompakt, sand med lerinblandning. Inslag av träkol, djurben, bränd lera. Fynd av keramik av typen yngre rödgods. Kulturlager som använts för odling.

Figur 9. Delar av den norra sektionen i schakt 1, beskrivning nedan.

1. Vit sand, sjöbotten, vattenrundade stenar.

2. Brun, humös sand, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av träkol, fiskben, djurben, svallade stenar. Kulturlager som använts för odling.

3. Gulvit sand, finkornig, torr, mager och lös. Flygsand.

4. En yta med vit flygsand, gul lera och kalk, småsten, träkol, bränd lera. Finkornig, torr, mager och lös. En yta som stått öppen, sanden har fyllt en svacka och sanden har stannat. Möjligen har även en konstruktion funnits här som hindrat flygsanden.

5. Brun, humös sand, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av träkol, fiskben, djurben, svallade stenar. Kulturlager som använts för odling, påfört.

6. Brun, humös sand, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av lera, kalk, småsten, träkol, bränd lera. Utjämning över sättningsbenägen yta.

7. Grå, humös sand och lera, gula fläckar, små- till mellanstora stenar, bränd lera, träkol, metaller. Finkornig, torr, mager och lös. Bärlager, utlagt inför omstrukturering av ytan.

8. Brungrå, humös sand, finkornig, torr, mager och kompakt. Inslag av träkol, småsten, djurben. Utlagt inför omstrukturering och byggnation på ytan.

9. Gul lera, finkornig, fet, fuktig och kompakt. Inslag av träkol, småsten, kalk. Lergolv.

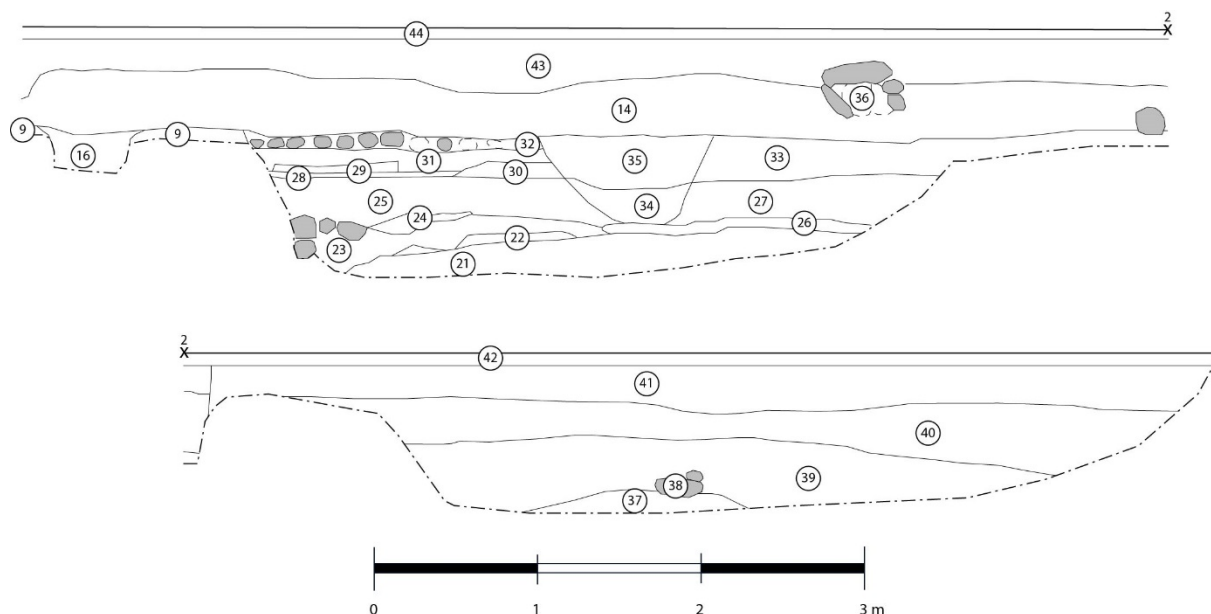
10. Gul lera, finkornig, fet, fuktig och kompakt. Inslag av träkol, småsten, kalk. Lergolv.

11. Gul lera, finkornig, fet, fuktig och kompakt. Inslag av träkol, småsten, kalk. Lergolv.

12. Grå, humös sand med visst lerinslag, finkornig, mager till fet, torr till fuktig och lös till kompakt, beroende på sand- eller lerhalt. Inslag av träkol, bränd lera, småsten, djurben, sot och aska. Fynd av keramik av typen yngre rödgods. Utjämningslager utlagt för omstrukturering efter att området använts för byggnation.

13. Grå, humös sand, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av tegelkross, småsten och bränd lera. Utjämningslager utlagt för omstrukturering efter att området använts för byggnation.

14. Svart träkol och sot. Finkornigt, fett, fuktigt och löst. Brandlager.
15. Små- till mellanstora stenar satt i sand blandad med lera. Finkornig, fet, fuktig och kompakt. Stenläggning på gårdsplan.
16. Grå, humös sand, finkornig, torr, mager och lös. Flygsand.
17. Brungrå, humös sand, mellankornig, torr, mager och lös. Inslag av rött tegelkross, flinta och mellanstora stenar. Utjämning över smutslager och stenläggning.
18. Brungul, humös sand med viss lerhalt, finkornig, fet, fuktig och kompakt. Inslag av lerfläckar, träkol, bränd lera, kalk, kalkbruk, skiffer, flintastenar. Utjämningslager över ojämn yta, inför omstrukturering av platsen.
19. Brun sand, med inslag av mellanstora stenar, bitar av maskinslaget tegel, makadam, träkol, träbitar. Finkornigt, torrt, magert och löst. Tolkades vara raseringsmaterial, utlagt som bärlager.
20. Brun sand, med inslag av mellanstora stenar, bitar av maskinslaget tegel, makadam, träkol, träbitar. Finkornigt, torrt, magert och löst. Tolkades vara raseringsmaterial, utlagt som bärlager.
21. Makadam
22. Asfalt.

Figur 9. Den södra sektionen i schakt 1. Beskrivning nedan.

9. Ljusbeige sand med inslag av lera, finkornig, torr, fet, kompakt. Lergolv i byggnad.

14. Brun sand, med inslag av lera, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av småsten, träkol, kalkprickar. Igenläggningsfas då byggnad ej längre var i bruk.

16. Gult tegel, sand, sten, lera omrört, finkornig, torr, mager och kompakt. Fyllning i kabelschakt.

21. Mörkbrun sand med inslag av sten och träkol. Finkornig, torr, mager och porös, men väl packad. Fynd av äldre rödgerskeramik, griständer samt fiskben. Äldre markhorisont.

22. Ljusbrun sand, finkornig, torr, mager och lös. Flygsand, indikerar att platsen varit tillfälligt övergiven.

23. Mörkbrun sand med inslag av sten, stora träkolsbitar, djurben samt fiskben. Finkornig, torr, mager och porös, men väl packad. Fynd av äldre rödgerskeramik, griständer. Äldre markhorisont.

24. Svart träkol och sot, finkornig, torr, mager och lös. Hård.

25. Brun lera med sandinblandning, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av fläckar av gul lera, träkol, småsten. Fyndtomt. Utjämningslager inför omstruktureringar.

26. Gulbeige sand och lera, finkornig, torr, mager och kompakt. Lergolv med hårdgjord mindre yta.

27. Brun lera med sandinblandning, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av fläckar av gul lera, träkol, småsten. Fyndtomt. Utjämningslager inför omstruktureringar.

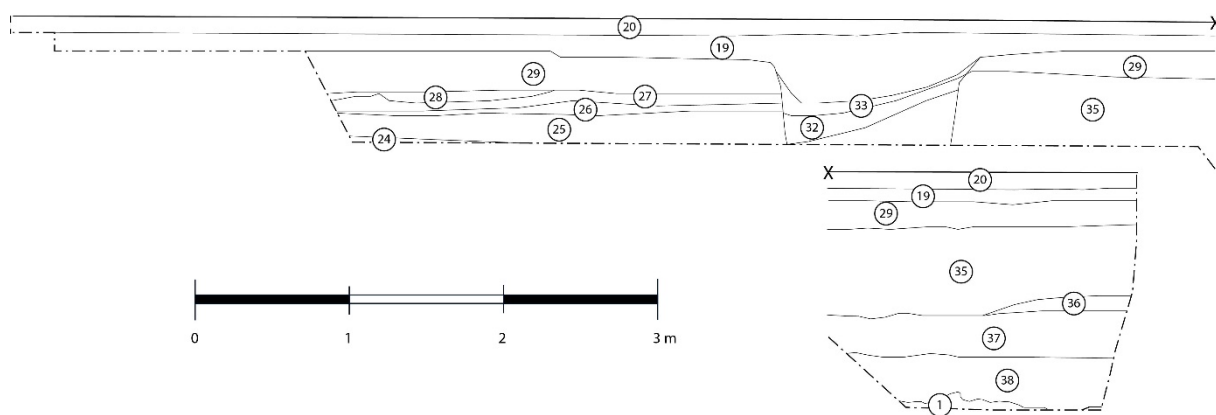
28. Gulbrun, melerad lera, finkornig, fet, fuktig och kompakt. Inslag av träkol. Lergolv.

29. Brunsvart sand med lerinblandning, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av sot, träkol, sand och slagg. Smutslager på golv.

30. Brunsvart sand med lerinblandning, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av sot och träkol. Smutslager på golv.

31. Brun sand med lerinblandning, finkornig, torr, mager och lös. Utjämning av yta för inför nytt golvlager k32.

32. Mellanstora rundade stenar, satta i brun sand med lerinblandning. Finkornig, torr, mager och lös. Stenläggning.
33. Brun sand med lerinblandning, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av slagg, tegel, träkol. Gårdsplan.
34. Gråbrun lerig sand, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av småsten och tegelkross. Fyllning i stort stolphål.
35. Brungrå, melerad lerig sand, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av träkol. Fyllning i stort stolphål.
36. Stenar gjutna i betong, antingen en mur mot söder eller en plint. Finns endast i den södra sektionen.
37. Ljusbrun, melerad lerinblandad sand, finkornig, torr, mager och kompakt. Inslag av träkol, gula lerfläckar, kalkbruk och djurben. Äldre markhorisont, topp.
38. Mellanstora stenar, möjligen en gränsmarkering ovanpå k37 som utgör en liten förhöjning.
39. Brun, något grovkornig, torr, mager och kompakt, sand med lerinblandning. Inslag av träkol, djurben, bränd lera. Fynd av keramik av typen yngre rödgods. Kulturlager som använts för odling.
40. Brun, lerig sand, finkornig, torr, mager och kompakt. Inslag av tegel, kalkbruk, småsten, träkol, djurben. Uppfyllning av terräng.
- 41 och 43. Grus och makadam.
- 42 och 44. Asfalt.

Figur 10. Delar av den norra sektionen i schakt 2, beskrivning nedan.

1. Vit steril sjösand, med svallade stenar och torv.

19. Makadam och stenmjöl.

20. Asfalt.

25. Gråbrun humös sand, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av bränd lera, småsten, tegelkross, kalk och träkol. Kulturlager som använts för utjämning inför omstrukturering.

26. Grå humös sand, blandad med gul lera. Finkornig, fet, fuktig och kompakt. Inslag av tegelkross, träkol, bränd lera, kalk. Har tolkats vara ett lergolv.

27. Brun sand, mellankornig, torr, mager och lös. Inslag av bränd lera, tegelkross, träkol, mellanstora stenar, småsten. Utjämning/nivellering inför omstrukturering k29.

28. Horisont av k27.

29. Äldre stenläggning, satt i grus och kalkbruk, 1800-1900-tal.

30. Nedgrävning för dagvatten.

31. Vitgul sand, fyllning i sentida ledningsdragning.

32. Grå humös sand, fyllning i sentida ledningsdragning, betongrör.

33. Fyllning i sentida ledningsdragning, betongrör och lera.

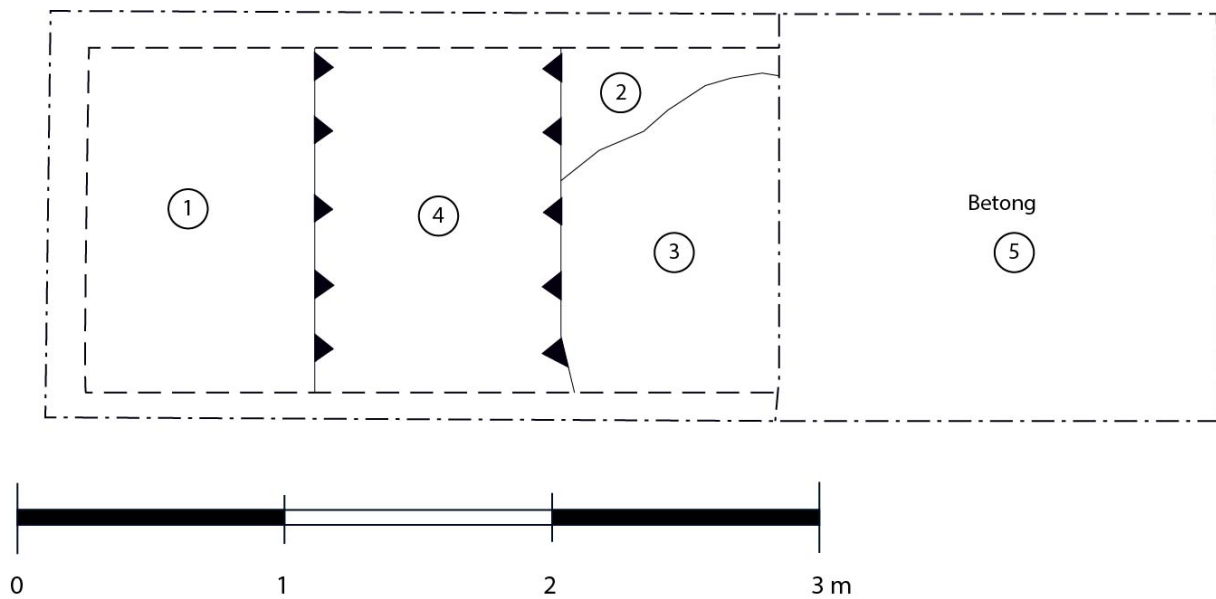
34. Brun humös sand, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av mycket träkol, djurben, mycket svallade småstenar, men även en del mellanstora, kalk, kalkbruk. Markhorisont, bakgård (eller golv med knadderbeläggning).

35. Brun sand, mellankornig, torr, mager och lös. Inslag av bränd lera, tegelkross, träkol, mellanstora stenar, småsten. Utjämning/nivellering inför omstrukturering k29.

36. Svart träkol, finkornigt, fett, torrt, löst. Inslag av träkol och bränd lera samt enstaka kalk. Brandhorisont, antingen avröjt material eller brunnet på plats.

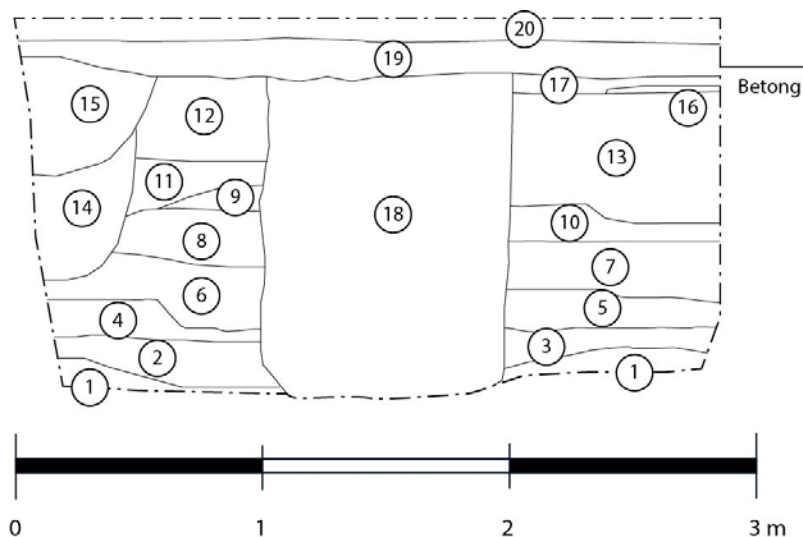
37. Ljus, brungrå humös sand, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av bränd lera och träkol. Kulturlagrets funktion kan ha varit som utjämning eller omstrukturering av området, i strandkant.

38. Brun humös sand, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av bränd lera, mycket träkol, småsten, lerfläckar. Första markanvändandet efter ianspråkstagandet.

Figur 11. Den västra delen av schakt 2, beskrivning nedan.

1. Vit steril sjösand, med svallade stenar och torv.
2. Vit steril sjösand, med svallade stenar och torv.
3. Brungrå lera, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av bränd lera, träkol, djurben, mycket fiskben .
Tolkas som en lerbotten.
4. Grundmur, relativt sentida, samt sand, flinta
5. Betong, gjuten platta.

Figur 12. Den nordvästra sektionen i schakt 2. Beskrivning nedan.

1. Vit steril sjösand, med svallade stenar och torv.

2 och 3. Brun humös sand, finkornig, torr- fuktig, fet och kompakt. Inslag av bränd lera, träkol, kvistar, mellanstora stenar, flinta, djurben, fiskben. Sillhantering, lerbotten.

4. Grå humös sand, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av träkol, bränd lera, enstaka småsten. Utjämning och odling, över lerbotten.

5. Grå humös sand, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av träkol, bränd lera, enstaka småsten. Utjämning och odling, över lerbotten.

6. Nougatfärgad lera, finkornig, fet, fuktig och kompakt. Inslag av träkol, bränd lera. En trolig fundamentering, för en byggnad eller liknande.

7 och 8. Grå humus, finkornig, fet, fuktig och kompakt. Inslag av kalk, djurben, träkol, lerfläckar, småsten. Odlingshorisont, näringsberikad med hushållsavfall.

9. Gråbrun sand, finkornig, torr, mager och lös, Inslag av träkol, kalk, djurben och småsten. Marklager.

10. Grå och gul lera i botten av nedgrävning, finkornig, fet, fuktig och kompakt. Kan vara ett lergolv.

11. Grå sand, finkornig, torr, mager och lös, Inslag av träkol, kalk och småsten. Utjämning över sättningsbenäget område.

12 och 13. Grå humös sand med viss lerhalt. Finkornig, fet, fuktig och kompakt. Inslag av bränd lera, träkol, kalk. Större utjämningar inför omstruktureringar i området.

14. Nedgrävning, sentida datering, återfylld av samma material som i k11.

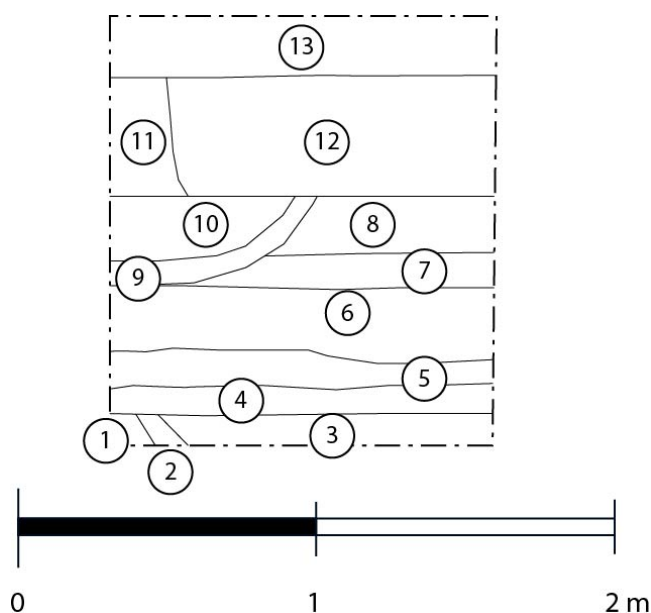
15. Nedgrävning, sentida, fylld med sten, grus och tegel.

16 och 17. Mindre markarbeten, sentida återfyllt med grus och humös sand.

18. Grundmur, relativt sentida, samt sand, flinta.

19. Makadam och stenmjöl.

20. Asfalt.

Figur 13. Den östra sektionen i schakt 2. Beskrivning nedan.

1. Vit steril sjösand, med svallade stenar och torv.
2. Brun humös sand, finkornig, fuktig, fet och kompakt. Inslag av bränd lera, träkol, kvistar, mellanstora stenar, flinta, djurben, fiskben. Sillhantering, lerbotten.
3. Brun humös sand, finkornig, fuktig, fet och kompakt. Inslag av bränd lera, träkol, kvistar, mellanstora stenar, flinta, djurben, fiskben. Fyllning i lerbotten.
4. Grå humös sand, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av träkol, bränd lera, enstaka småsten. Utjämning och odling, över lerbotten.
5. Grå humös sand, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av träkol, bränd lera, enstaka småsten. Utjämning och odling, över lerbotten.
6. Grå humus, finkornig, fet, fuktig och kompakt. Inslag av kalk, djurben, träkol, lerfläckar och småsten. Kulturlager som odlats.
7. Gulbrun lera, inslag av träkol, bränd lera, lerfläckar. Finkornig, fet, fuktig och kompakt. Bärlager eller
8. Grå humös sand, finkornig, torr, mager och lös. Inslag av bränd lera, träkol, småsten och kalk. Kan vara markyta, dock är den decimerad i samband med anläggandet av betongklack.
- fundamentering.
9. Grå och gul lera i botten av nedgrävning, finkornig, fet, fuktig och kompakt. Kan vara ett lergolv.
10. Grå, humös sand med viss lerhalt. Finkornig, fet, fuktig och kompakt. Inslag av bränd lera, träkol, kalk. Större utjämningar inför omstruktureringar i området.
11. Grå, humös sand med viss lerhalt. Finkornig, fet, fuktig och kompakt. Inslag av bränd lera, träkol, kalk. Större utjämningar inför omstruktureringar i området.
12. Betongklack.
13. Asfalt.

2019

- 2019:1 Kv. Gästis 8, Dalby socken, fornlämning 40:1, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2017. Ivan Balic.
- 2019:2 Kv. Eskil 19, Allhelgonakyrkans tomt, fornlämning 73:1, Lunds socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning i form av markradarundersökning 2018. Mattias Karlsson.
- 2019:3 Stadsparken. Svanelucky 1 & 2, fornlämning Lund 73, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2015. Stefan Larsson.
- 2019:4 Lyckebacken 5. Lunds socken, fornlämning Lund 5:1 & 6:1, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2018. Jan Kockum.
- 2019:5 Kikaren 14, Råå, Helsingborgs stad, Skåne län. Underhållsutredning och antikvarisk förundersökning 2019. Erik Blomqvist och Carita Melchert.
- 2019:6 Eslövs kommun. Kulturmiljöinventering Östra Eslöv 2018. Henrik Borg, Carita Melchert och Erik Blomqvist.
- 2019:7 Eslövs kommun. Kulturmiljöinventering Stockamöllan 2018. Henrik Borg, Carita Melchert och Erik Blomqvist.
- 2019:8 Eslövs kommun. Kulturmiljöinventering Västra Eslöv 2018. Henrik Borg, Carita Melchert och Erik Blomqvist.
- 2019:9 Innerstaden 2:1, Mårtenstorget. Lunds socken, fornlämning Lund 73:1, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2018. Jan Kockum.
- 2019:10 Tyghuset i Landskrona, Kv Tyghuset 1 Landskrona. Antikvarisk medverkan enligt KML invändig ändring 2015-2018. Henrik Borg
- 2019:11 Kvarteret Glädjen 15. Fornlämning 73:1, Lund, Lunds kommun, Skåne län. Schaktningsövervakning 2019. Stefan Larsson.
- 2019:12 Flyinge 22:40, Flyinge Kungsgård, Lunds kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan Scholärlängan 2018-2019. Carita Melchert.
- 2019:13 Flyinge 22:50, Bostad 1824 Flyinge Kungsgård, Lunds kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2018-2019. Carita Melchert.
- 2019:14 Kulturen 24, Borgarhuset, Lunds kommun, Skåne län. Antikvarisk förundersökning 2018-2019. Erik Blomqvist.
- 2019:15 Kv Sankt Mikael 13, fornlämning 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2016. Gertie Ericsson.
- 2019:16 Kv Herkules 8, fornlämning Trelleborg 19:1, Trelleborgs stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2016. Gertie Ericsson.